

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ФАХІВЦІВ ФАРМАЦІЇ

Чешева М.В., Должнікова О. М., Хмельницька О.А.

Кафедра управління та економіки фармації

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

uef-ipksf@nuph.edu.ua

Вступ. Однією з актуальних проблем сучасності є підвищення якості освіти. Рішення цієї проблеми пов'язано з модернізацією змісту освіти, оптимізацією способів та технологій організації освітнього процесу, переосмисленням цілей та результатів освіти. Протягом останнього десятиліття розвинені країни Європи та світу ведуть ґрунтовну дискусію щодо того, як дати людині належні знання, вміння та компетентності для забезпечення її гармонійної взаємодії з глобальним суспільством, що швидко розвивається. Аналіз багатьох освітніх систем свідчить, що одним зі шляхів оновлення змісту освіти й навчальних технологій, узгодження їх із сучасними потребами, інтеграції до світового освітнього простору є орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід і створення ефективних механізмів його запровадження.

Мета. Метою дослідження стало проведення аналізу літературних джерел та накопиченого досвіду роботи з питань компетентнісного підходу в освіті для обґрунтування можливості оновлення змісту післядипломної освіти на засадах зазначеного підходу.

Методи дослідження. Використані історичний, порівняльний та оглядовий методи.

Результати дослідження. Встановлено, що компетентнісний підхід у вищій освіті - це така організація навчального процесу, яка зосереджується на тому, що здобувачі вищої освіти в результаті навчання виконують чи вміють робити, а не на тому, чого вони мають навчатися. Навчання на основі компетентнісного підходу формує у них освіти якості для реалізації професійної діяльності, які необхідні для ринку праці, а критерії та параметри оцінки результатів освіти уніфікуються і виражаються у термінах і

результатах, які можуть бути інтерпретовані і враховані у будь-якому освітньому закладі будь-якої країни.

Компетентність розглядається, як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти. З позицій компетентнісного підходу рівень освіченості визначається здатністю розв'язувати проблеми різної складності на основі наявних знань.

Компетентнісний підхід науковці розглядають як методологічну основу визначення цілей освіти, відбору змісту, організації освітнього процесу та оцінки освітніх результатів.

На сьогодні для підготовки фахівців фармації другого рівня вищої освіти (магістр) розроблений «Стандарт вищої освіти України» зі спеціальності «Фармація», в якому одним із пунктів вимог до освітньої програми виступає перелік компетентностей випускника. Однак, слід зазначити, що питання підготовки фахівців, формування їх компетентностей у вищому навчальному закладі не є чимось застиглим і раз та назавжди визначеним. Воно є динамічним, пластичним і має відповідати вимогам часу. Розвиток компетентностей може бути продовжений на етапі післядипломної освіти з урахуванням займаної посади фахівця фармації в аптечному закладі.

На кафедрі управління та економіки фармації Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ були розроблені моделі компетенцій, які є основою професійного навчання спеціалістів фармації, у тому числі їх самостійного розвитку, наставництва, офіційних програм післядипломного навчання, які повинні скоротити розрив між існуючим (отриманим в період навчання в вищому навчальному закладі) рівнем розвитку компетентностей конкретного працівника та моделлю компетенцій фармацевтичної посади, яку він обіймає. Було доведено, що в основу професійного навчання спеціалістів фармації на основі моделей компетенцій повинні бути покладені андрагогічні принципи: пріоритетність самостійного навчання, коли самостійна діяльність стає основним видом навчальної діяльності; принцип спільної діяльності всіх учасників навчання, пов'язаної з плануванням, реалізацією та оцінюванням процесу навчання; принцип опори на досвід дорослих, який використовується

як одне із джерел навчання; індивідуалізація навчання (на основі індивідуальної програми, орієнтованої на конкретні освітні потреби і завдання тих, хто навчається, їх рівень підготовки, досвід, психофізіологічні та когнітивні особливості; системність навчання, яка передбачає дотримання відповідності цілей навчання змісту, формам, методам, засобам та оцінці результатів; контекстність і проблемоорієнтованість (відповідність конкретним життєво важливим цілям, спрямованість на вирішення професійних і соціальних проблем дорослої людини); актуалізація результату навчання, яка передбачає негайне застосування на практиці отриманих знань, умінь, навичок та якостей; елективність навчання – надання певної свободи при виборі цілей, змісту, форм, методів, джерел, термінів, часу, місця навчання і способів оцінювання результатів; розвиток освітніх потреб (навчання спрямоване на формування нових освітніх потреб).

Висновки. В рамках реформування освіти в Україні орієнтація навчальних програм на компетентнісний підхід має очевидні переваги. Розроблений «Стандарт вищої освіти України» зі спеціальності «Фармація» для підготовки фахівців фармації другого рівня вищої освіти (магістр) містить перелік з 34 компетентностей. Отримані випускниками вищих навчальних закладів компетентності вимагають розвитку в продовж всієї їх професійної діяльності, в тому числі, у системі післядипломної освіти. У зв'язку з цим необхідно поступово вносити зміни у навчальні програми підвищення кваліфікації, орієнтовані на компетентнісний підхід, науково-методичні засади якого вже розроблені і апробовані.

Перелік літератури

1. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/get_file/5754.
3. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень вищої освіти – магістр. Галузь знань: 22 Охорона здоров'я. Спеціальність: 226 Фармація. [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/standart_farm.pdf.